

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (R & D) ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการศึกษา 3 ขั้นตอนสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สภาพการดำเนินงานการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษามี 5 ตัวแปร ได้แก่

1. ความต้องการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ตัวแปรนี้มีลักษณะเป็นตัวแปรไม่ต่อเนื่อง (discrete variable) มีค่าการวัดเป็นนามบัญญัติ (nominal scale) เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ตอบมาก และน้อย แต่ละกลุ่มนับความถี่/จำนวนคนที่ตอบตามความต้องการของตนเอง โดยมีกลุ่มที่ให้ข้อมูลเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนมากที่สุด 4 กลุ่ม คือ นักเรียน กรรมการสถานศึกษา ครู และผู้ปกครอง

2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ตัวแปรนี้มีลักษณะเป็นตัวแปรไม่ต่อเนื่อง (discrete variable) มีค่าการวัดเป็นนามบัญญัติ (nominal scale) แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ตอบว่าใช่และไม่ใช่ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การนับจำนวนผู้ที่ตอบ/ความถี่ในการตอบแต่ละกลุ่มโดยสามารถนำมาแยกประเภทผู้ที่ตอบถูกและไม่ถูก ซึ่งผู้เกี่ยวข้องที่สามารถแสดงความรู้ความเข้าใจได้ มี 2 กลุ่ม คือ ครูและกรรมการสถานศึกษา เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีภารกิจ/บทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนมากที่สุด

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ตัวแปรนี้มีลักษณะเป็นตัวแปรไม่ต่อเนื่อง (discrete variable) มีค่าการวัดเป็นนามบัญญัติ (nominal scale) แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ตอบเห็นด้วยมากและน้อย การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การนับจำนวนผู้ตอบ/ความถี่ในการตอบในแต่ละกลุ่ม โดยมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของโรงเรียน 3 กลุ่ม คือ กรรมการสถานศึกษา ครู และผู้ปกครอง

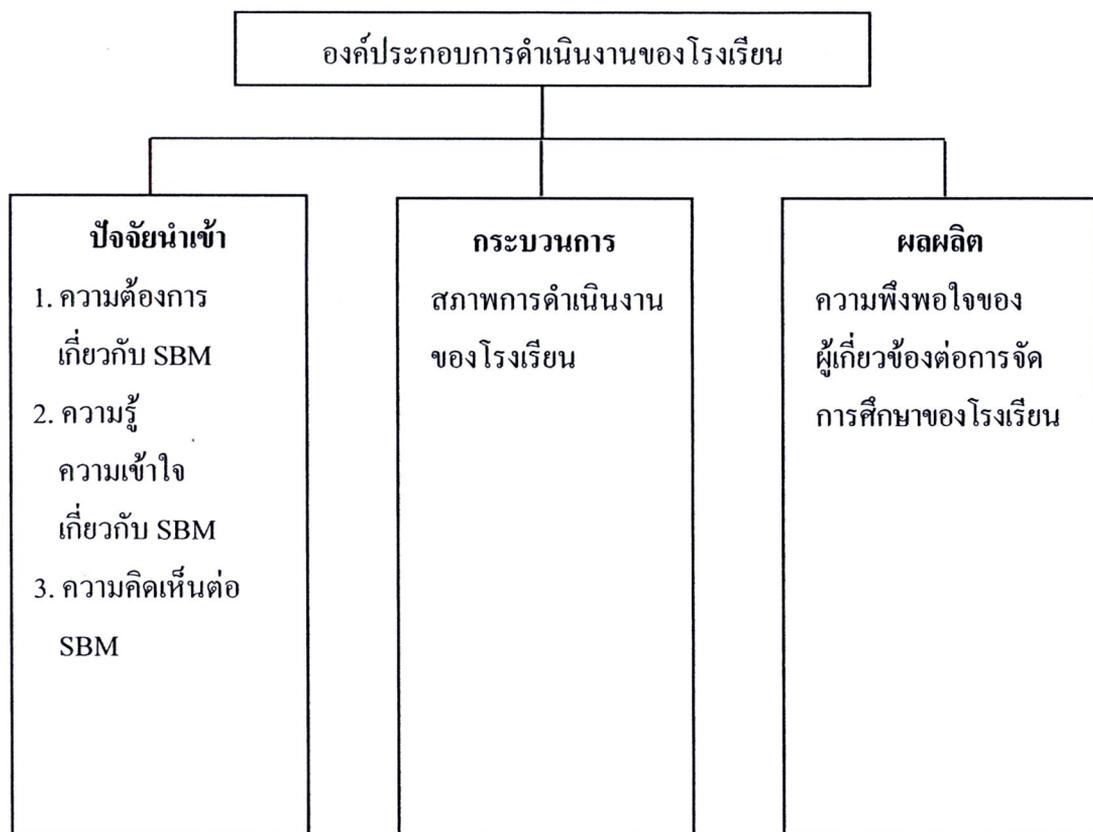
4. ความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ตัวแปรนี้มีลักษณะเป็นตัวแปรไม่ต่อเนื่อง (discrete variable) มีค่าการวัดเป็นนามบัญญัติ (nominal scale) แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ตอบพอใจมาก และน้อย การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การนับจำนวนผู้ตอบหรือความถี่ในการตอบในแต่ละกลุ่ม โดยมีผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน 4 กลุ่ม ได้แก่ นักเรียน กรรมการสถานศึกษา ครู และผู้ปกครอง

5. การดำเนินงานการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ตัวแปรนี้มีลักษณะเป็นตัวแปรไม่ต่อเนื่อง (discrete variable) มีค่าการวัดเป็นนามบัญญัติ (nominal scale) แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ตอบระดับการปฏิบัติมาก และน้อย การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การนับจำนวนผู้ตอบ/ความถี่ในการตอบระดับการปฏิบัติในแต่ละประเด็นมาก ปานกลาง และน้อย การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การนับจำนวนผู้ตอบ/ความถี่ในการตอบแต่ละกลุ่ม โดยมีผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนมากที่สุด คือ กลุ่มครู

อนึ่ง การเลือกตัวแปรทั้ง 5 ตัวแปรมาใช้ในการศึกษาคั้งนี้ได้จากแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบการดำเนินการของโรงเรียนดั่งแผนภูมิต่อไปนี้

ผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ (1) นักเรียน (2) กรรมการสถานศึกษา (3) ครู และ (4) ผู้ปกครอง

ภาพ 11 ตัวแปรที่ศึกษาตามรูปแบบองค์ประกอบการดำเนินงานของโรงเรียน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากร ผู้วิจัยเลือกโรงเรียนในโครงการนำร่องในเขตภาคเหนือตอนบน เฉพาะที่เป็นโรงเรียนแกนนำทั้งหมดจำนวน 40 โรงเรียน ซึ่งเป็นตัวแทนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเลือกเป็นตัวแทนสหวิทยาเขตละ 1 โรงเรียน รวม 40 โรงเรียน เนื่องจากได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เหมือนกันในรูปแบบเดียวกัน ส่วนโรงเรียนนำร่องอีก 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนกาวิละวิทยาลัยและโรงเรียนวัดโนนทัยพชัย อยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ทั้ง 2 โรงเรียน เป็นโรงเรียนในโครงการนำร่อง ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (PBB) ด้วย จึงมีความพร้อมในการบริหารจัดการมากกว่า นอกจากนี้ยังได้รับ

การสนับสนุนจากกรมสามัญศึกษามากกว่าโรงเรียนในโครงการนำร่องอื่น ทำให้มีข้อแตกต่างจากโรงเรียนในโครงการนำร่องโดยทั่วไป ผู้วิจัยจึงได้ตัดออกจากกลุ่มเป้าหมาย คงเหลือไว้เป็นกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้

ตาราง 3

ข้อมูลกลุ่มประชากรจำแนกตามจังหวัด ชื่อโรงเรียน ขนาดโรงเรียน จำนวนครู ผู้ปกครอง ผู้บริหาร ผู้ปกครอง นักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษา

ขนาด	ชื่อโรงเรียน	นักเรียน	ครู ผู้บริหาร	ผู้ปกครอง นักเรียน	กรรมการ สถานศึกษา	จังหวัดที่ตั้ง
ใหญ่พิเศษ นักเรียนตั้งแต่ 2,500 คนขึ้นไป	1. สันป่าตองวิทยาคม	2,587	129	2,587	15	เชียงใหม่
	2. สามัคคีวิทยาคม	3,539	142	3,539	15	เชียงราย
	3. ลำปางกัลยาณี	3,279	161	3,279	15	ลำปาง
	4. เขลางค์นคร	2,594	124	2,594	15	ลำปาง
	5. จักรคำคุณาทร	3,259	139	3,259	15	ลำพูน
	6. สตรีศรีน่าน	2,508	100	2,508	15	น่าน
	7. พะเยาพิทยาคม	3,033	112	3,033	15	พะเยา
	8. เชียงคำวิทยาคม	2,554	87	2,554	15	พะเยา
	รวม	23,352	868	23,352	120	
ใหญ่ นักเรียน 1,500-2,499 คน	9. พร้าวิทยาคม	1,704	58	1,704	15	เชียงใหม่
	10. ผางชมพูปัทม์	2,059	75	2,059	15	เชียงใหม่
	11. นวมินทรราชูทิศพายัพ	2,345	146	2,345	15	เชียงใหม่
	12. จอมทอง	1,692	70	1,692	15	เชียงใหม่

ตาราง 3 (ต่อ)

ขนาด	ชื่อโรงเรียน	นักเรียน	ครู ผู้บริหาร	ผู้ปกครอง นักเรียน	กรรมการ สถานศึกษา	จังหวัดที่ตั้ง
13	ตันก้าแพง	2,526	136	2,526	15	เชียงใหม่
14	กาวิละวิทาลัย	2,163	120	2,163	15	เชียงใหม่
15	วังเหนือวิทาคม	1,817	50	1,817	15	ลำปาง
16	แม่เสด็จบรรพตศึกษา	1,621	53	1,621	15	แม่ฮ่องสอน
17	ศรีสวัสดิ์วิทาคาร	2,226	98	2,226	15	น่าน
18	ท่าวังวิทาคม	1,932	75	1,932	15	น่าน
19	สา	1,611	76	1,611	15	น่าน
20	ดอกคำใต้	1,630	62	1,630	15	พะเยา
21	จุนวิทาคม	1,697	61	1,697	15	พะเยา
22	ร่องกวางอนุสรณ์	2,227	103	2,227	15	แพร่
23	สูงเม่นชนูปถัมภ์	2,087	107	2,087	15	แพร่
	รวม	29,338	1,416	29,338	225	

ตาราง 3 (ต่อ)

ขนาด	ชื่อโรงเรียน	นักเรียน	ครู ผู้บริหาร	ผู้ปกครอง นักเรียน	กรรมการ สถานศึกษา	จังหวัดที่ตั้ง
กลาง	27 เชียงของวิทยาคม	1,063	42	1,063	15	เชียงราย
นักเรียน 500-1,499 คน	28 เวียงป่าเป้า	1,288	48	1,288	15	เชียงราย
	29 ปดุงวิทยาคม	900	40	900	15	เชียงราย
	30 เมืองรายมหาราช	1,284	61	1,284	15	เชียงราย
	31 แม่มาะวิทยา	1,030	43	1,030	15	ลำปาง
	32 แม่พริกวิทยา	546	30	546	15	ลำปาง
	33 ห้างฉัตรวิทยา	935	44	935	15	ลำปาง
	34 ประชาสารวิทยา	623	26	623	15	ลำปาง
	35 ธีรกานต์บ้านโฮ้ง	1,443	58	1,443	15	ลำพูน
	36 ห้องสอนศึกษา	1,193	44	1,193	15	แม่ฮ่องสอน
	37 เชียงกลาง	1,306	46	1,306	15	น่าน
	38 ถิ่นโอภาสวิทยา	1,085	55	1,085	15	แพร่
	รวม	12,696	537	12,696	180	

ตาราง 3 (ต่อ)

ขนาด	ชื่อโรงเรียน	นักเรียน	ครู ผู้บริหาร	ผู้ปกครอง นักเรียน	กรรมการ สถานศึกษา	จังหวัดที่ตั้ง
เด็ก	39 นครพิทยาคม	482	22	482	15	เชียงราย
นักเรียนไม่เกิน 500 คน	40 บ้านแซววิทยาคม	418	20	418	15	เชียงราย
	รวม	900	42	900	30	

กลุ่มตัวอย่าง การเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่างใช้ขนาดของโรงเรียน ประกอบการพิจารณาให้ครอบคลุมทั้ง 2 ขนาด คือ ขนาดใหญ่-ใหญ่พิเศษ ซึ่งมีจำนวนนักเรียน 1,501 คนขึ้นไป และขนาดกลาง-เล็ก ซึ่งมีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 1,500 คน เนื่องจากโรงเรียนในโครงการนาร่องการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในเขตภาคเหนือตอนบนมีเพียง 40 โรงเรียน ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องใช้ประชากรทั้ง 40 โรงเรียนในการศึกษา นอกจากนี้กลุ่มผู้บริหารซึ่งมีโรงเรียนละ 1 คน จำเป็นต้องศึกษาทั้งกลุ่มประชากร เช่นกัน ส่วนกลุ่มนักเรียน ครู ผู้ปกครองนักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งมีจำนวนมาก ผู้วิจัยใช้วิธีการประมาณจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan (อ้างถึงใน ศิริชัย กาญจนวาที, 2545ข, หน้า 145) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน .05 เป็นกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำที่คาดว่าจะให้คำตอบอย่างสมบูรณ์และเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างเพื่อความคลาดเคลื่อนจากการที่กลุ่มตัวอย่างไม่ตอบหรือตอบไม่สมบูรณ์ อีกร้อยละ 50-100 จากนั้นก็แบ่งชั้นข้อมูลตามลักษณะของแต่ละกลุ่มประชากร และสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่ายตามช่วงชั้นและสัดส่วนของแต่ละกลุ่ม

ตาราง 4

กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ขนาดโรงเรียน	โรงเรียน	นักเรียน	ผู้บริหาร	ครู	ผู้ปกครอง นักเรียน	คณะกรรมการ สถานศึกษา
ขนาดใหญ่-ใหญ่พิเศษ 1,501 คนขึ้นไป						
1. ประชากร	23	52,690	23	2,261	52,690	345
2. กลุ่มตัวอย่าง	23	783	23	586	783	264
ขนาดเล็ก-กลาง ไม่เกิน 1,500 คน						
1. ประชากร	17	16,435	17	719	16,435	255
2. กลุ่มตัวอย่าง	17	666	17	226	666	173

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามความต้องการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
แนวคิดพื้นฐานของแบบสอบถามความต้องการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (Cowie, 1989, pp. 25-27)

1. ความหมายของความต้องการ ผู้วิจัยได้ประยุกต์ความหมายของความต้องการ จากคำจำกัดความดังนี้ ความต้องการ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่ปรารถนาที่จะให้มี หรือให้ได้หรือให้เกิดสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

2. โครงสร้างของแบบสอบถาม แบบสอบถามใช้ในการวัดตัวแปรที่ศึกษา 1 ตัวแปร คือ ความต้องการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ซึ่งผู้วิจัย ให้คำจำกัดความว่า เป็นความปรารถนาของผู้เกี่ยวข้อง (ครู ผู้บริหาร โรงเรียน ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา และนักเรียน) ในการให้ได้มาซึ่งกิจกรรมการดำเนินงาน และผลการดำเนินงานที่พึงประสงค์ในการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ซึ่งครอบคลุมสาระสำคัญที่เกี่ยวกับกระบวนการและผลการกระจายอำนาจทางการมีส่วนร่วมและการบริหารจัดการด้วยตนเอง

3. การกำหนดโครงสร้างของเนื้อหาในแบบสอบถาม เจาะจงไปที่เรื่องการจัด การศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หรือการจัดการศึกษาโดยอาศัยหลักการบริหาร โดยใช้ โรงเรียนเป็นฐาน ซึ่งผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์จากคณะทำงานซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จากกลุ่มคนต่อไปนี้ นักบริหารการศึกษา นักวิจัย/ประเมิน ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา รวมผู้วิจัยด้วยเป็น 7 คน ได้มีมติเอกฉันท์ กำหนดขอบเขตโครงสร้างเนื้อหาของแบบสอบถามเฉพาะส่วนที่เป็นการจัดการศึกษา โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็น 2 ส่วน ดังนี้

3.1 กระบวนการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ส่วนนี้มีน้ำหนักสำคัญ ร้อยละ 67 ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถาม 20 ข้อ เนื้อหาเกี่ยวกับกระบวนการแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ตามหลักการสำคัญในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ซึ่งคณะทำงานกำหนด มีน้ำหนักความสำคัญ ดังนี้

3.1.1 การกระจายอำนาจ จากจำนวนข้อคำถามเกี่ยวกับกระบวนการ 20 ข้อ คณะทำงานกำหนดน้ำหนักความสำคัญให้เรื่องการกระจายอำนาจร้อยละ 25

ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 5 ข้อ ซึ่งจะมีประเด็นเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ ส่วนกลาง ของเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียน (กรมสามัญศึกษา, 2546ข, หน้า 25; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542, หน้า 16-20; อุทัย บุญประเสริฐ, 2544, หน้า 114-115)

3.1.2 การมีส่วนร่วม คณะทำงานกำหนดน้ำหนักความสำคัญให้เรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคส่วนต่าง ๆ ร้อยละ 25 ซึ่งประกอบด้วย ข้อคำถาม จำนวน 5 ข้อ ข้อคำถามทั้ง 5 ข้อ เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน หน่วยงาน องค์กร เอกชน ทั้งภาครัฐและเอกชน ในการจัดการศึกษา (กมล สุคประเสริฐ, 2544, หน้า 171; กรมสามัญศึกษา, 2544ก, หน้า 9-13; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2546, หน้า 26-27; อุทัย บุญประเสริฐ, 2544, หน้า 114-115; Gustavo, 1992, p. 4)

3.1.3 การบริหารจัดการด้วยตนเอง คณะทำงานกำหนดน้ำหนัก ความสำคัญให้เรื่องการบริหารจัดการด้วยตนเองของโรงเรียนซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติร้อยละ 50 ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 10 ข้อ มีข้อคำถามเกี่ยวกับการบริหาร 4 ด้านที่ได้รับ มอบอำนาจจากส่วนกลาง ซึ่ง ได้แก่ ด้านวิชาการ บริหารงานบุคคล งบประมาณและ บริหารงานทั่วไป (กรมสามัญศึกษา, 2546ก, หน้า 25-26; อุทัย บุญประเสริฐ, 2542, หน้า 3)

3.2 ผลการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน คณะทำงานกำหนดน้ำหนัก ความสำคัญให้ผลผลิตของการจัดการศึกษามากถึงร้อยละ 33 ของจำนวนเนื้อหาทั้งหมด 30 ข้อ ซึ่งได้ข้อคำถามสำหรับผลการจัดการศึกษา จำนวน 10 ข้อ หนึ่ง เนื้อหาที่เป็น ประเด็นข้อคำถามนั้น ได้ปรับปรุงจากผู้เรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน และของสำนักงานประเมินมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา 7 มาตรฐาน ทั้งด้านความดี ความสามารถและความสุขที่เกิดขึ้นกับนักเรียน เมื่อผ่านกระบวนการ จัดการศึกษาไปแล้ว

4. ลักษณะของแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับตอบแบบสอบถามในตอนที่มีลักษณะ เป็นแบบเลือกตอบและเขียนข้อความลงในช่องว่างตามสภาพความเป็นจริง สารະที่จะ

สอบถามในตอนนี้เกี่ยวกับเพศ กลุ่มผู้ตอบ และการรับรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ตอนที่ 2 ความต้องการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน แบบสอบถามในตอนที่ 2 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 2 ระดับ ผู้ตอบจะพิจารณาข้อความและประมาณค่าระดับความต้องการใน 2 กลุ่ม คือ มากและน้อย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ประเด็น	ระดับความต้องการ	
	มาก	น้อย
1. ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน		
2. โรงเรียนมีอำนาจการตัดสินใจในการบริหารจัดการของตนเอง		
3. สมาชิกในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน		

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติมแบบสอบถามตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

5. คุณภาพของแบบสอบถาม แบบสอบถามฉบับนี้มีการตรวจสอบคุณภาพ 2 ระดับ คือ

5.1 การตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารและจัดการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียน 2 คน อาจารย์ผู้สอน 2 คน นักวิชาการ 2 คน กรรมการสถานศึกษา 1 คน รวม 7 คน ทำหน้าที่ตรวจแบบสอบถามในเรื่องเนื้อหาภาษาและความน่าสนใจของแบบสอบถามที่จะนำไปใช้

5.2 การตรวจสอบทางสถิติ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย และทดลองให้กลุ่มตัวอย่างประมาณ 69 คน ตอบแบบสอบถาม และนำมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อถือได้ (Reliability) ของแบบสอบถามได้ 0.95

6. การนำแบบสอบถามไปใช้ แบบสอบถามฉบับนี้ ผู้วิจัยจะนำไปใช้กับกลุ่ม เป้าหมายที่เป็นผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และกรรมการสถานศึกษา ซึ่งสามารถวัดตัวแปร ความต้องการ และสภาพปัจจุบันปัญหาเกี่ยวกับการจัดการศึกษา โดยใช้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

แบบสอบถามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

1. แนวคิดพื้นฐานของแบบสอบถามความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน องค์ประกอบของเนื้อหาที่ใช้สร้างแบบสอบถามมี 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป้าหมายนำหน้าความสำคัญร้อยละ 7.5 ของจำนวนข้อคำถาม 2 ข้อ เนื้อหาส่วนนี้เป็นหน่วยปฏิบัติสุดท้ายในการกระจายอำนาจทางการศึกษาและผู้เรียน ผลผลิตขั้นสุดท้ายของการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550, หน้า 1-5; Cheng, 1996, p. 44; David, 1996, pp. 4-5)

ส่วนที่ 2 หลักการ นำหน้าความสำคัญร้อยละ 30 จำนวนคำถาม 10 ข้อ เนื้อหาส่วนนี้เพิ่มหลักการบริหารและจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม การบริหารจัดการด้วยตนเอง (กรมสามัญศึกษา, 2546ข, หน้า 25; เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2541ก, หน้า 40; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550, หน้า 13-17; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542, หน้า 16-20; อุทัย บุญประเสริฐ, 2544, หน้า 114-115; Wohlstetter, 1995)

ส่วนที่ 3 บทบาทหน้าที่ นำหน้าความสำคัญร้อยละ 40 ของจำนวนข้อคำถาม 12 ข้อ เนื้อหาส่วนนี้เห็นบทบาทหน้าที่ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ กรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครองนักเรียน และชุมชน (กรมสามัญศึกษา, 2544ก, หน้า 26-30; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550, หน้า 13-17; อุทัย บุญประเสริฐ, 2543, หน้า 40-44; Kenneth & Teresa, 1998, pp. 3-5)

ส่วนที่ 4 กระบวนการดำเนินงาน นำหน้าความสำคัญร้อยละ 15 ของจำนวนข้อคำถาม 4 ข้อ เนื้อหาส่วนนี้เน้นกระบวนการดำเนินงานการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ได้แก่ การมอบอำนาจ การจัดการศึกษา การประกันคุณภาพ การกำกับ

ติดตาม และประเมินผล (กรมสามัญศึกษา, 2546ก, หน้า 25; เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2541ก, หน้า 22-23; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550, หน้า 21-25)

ส่วนที่ 5 ผลผลิต/ผลสำเร็จ หนักความสำคัญร้อยละ 7.5 ของจำนวนข้อคำถาม 2 ข้อ เนื้อหาส่วนนี้เห็นผลผลิตและผลสำเร็จของการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ที่เน้นตัวผู้เรียนและประเทศชาติ (กรมสามัญศึกษา, 2546ก, หน้า 25-29; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550, หน้า 27-31)

อนึ่ง การกำหนดน้ำหนักและจำนวนข้อคำถาม มีผู้ทรงคุณวุฒิเป็นคณะทำงาน ดำเนินการ 7 คน เป็นผู้บริหารสถานศึกษา 3 คน อาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับการบริหาร การศึกษา 2 คน และศึกษานิเทศก์ 2 คน

2. ลักษณะของแบบสอบถาม แบบสอบถามมี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามในตอนที่ 1 มีลักษณะ เป็นแบบเลือกตอบและเขียนข้อความลงในช่องว่างตามสภาพความเป็นจริง ซึ่งสาระ ที่ต้องการให้ผู้ตอบกรอกในตอนนี้ ได้แก่ เพศ และสถานภาพของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 ข้อสอบถามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐาน

แบบสอบถามตอนที่ 2 ให้ผู้ตอบตอบคำถามเพียงคำตอบเดียว คำตอบถูก ได้คะแนน 1 คะแนน ถ้าตอบผิดไม่ได้คะแนน หรือได้ 0 คะแนน ในการนี้จะมีจำนวน ข้อสอบถามรวม 30 ข้อ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่เป็นหลักการ วิชาการและความคิด รวบรวมเกี่ยวกับการบริหารและจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ตัวอย่าง: การจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นรูปแบบการบริหาร จัดการ โดยคณะบุคคล ใช่ ไม่ใช่

3. คุณภาพของแบบสอบถาม แบบทดสอบฉบับนี้มีการตรวจสอบคุณภาพ 2 ระดับ คือ

3.1 การตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไว้ 40 ข้อ ตามคำนิยามของ ตัวชี้วัดความรู้ความเข้าใจและนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารและจัดการศึกษา โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียน 3 คน อาจารย์ผู้สอน 2 คน ศึกษานิเทศก์

2 คน รวม 7 คน ตรวจสอบและแก้ไขความถูกต้องเหมาะสมของข้อสอบถาม ทั้งด้านเนื้อหา ภาษา และรูปแบบของข้อสอบถาม

3.2 การตรวจสอบทางสถิติ ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปทดลองใช้ในโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายของการวิจัยครั้งนี้ 2 ครั้ง ครั้งแรกทดลองให้ครูผู้บริหาร กรรมการสถานศึกษา 69 คน ตอบแบบสอบถาม และคัดเลือกข้อสอบถามที่มีค่าสถิติความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.20-0.80 และมีค่าอำนาจการจำแนก (R) ระหว่าง 0.20-0.40 ขึ้นไปจำนวน 30 ข้อและนำไปทดลองครั้งที่ 2 กับครู ผู้บริหาร และกรรมการสถานศึกษากลุ่มใหม่จำนวน 95 คน จากนั้นผู้วิจัยได้วิเคราะห์แบบสอบถามความรู้ความเข้าใจดังกล่าวเป็นรายข้อ และทั้งฉบับ ได้ข้อสอบถามที่มีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.57-0.80 ซึ่งเป็นความยากในระดับปานกลางถึงง่าย มีค่าอำนาจการจำแนก 0.22-0.58 ซึ่งเป็นระดับการจำแนกตั้งแต่พอใช้ถึงดีมาก และมีค่าความเชื่อถือได้ (reliability) ทั้งฉบับ 0.80

แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

1. แนวคิดพื้นฐานของแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการสร้างแบบสอบถามอาศัยแนวความคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น ดังนี้

Collins (อ้างถึงใน ศิริชัย กาญจนวาสี, 2545ข, หน้า 13) ให้ความหมายของคำว่าความคิดเห็น/เจตคติ คือ การที่บุคคลตัดสินใจในสิ่งต่าง ๆ ว่าดี-ไม่ดี เห็นด้วย-ไม่เห็นด้วย ยอมรับได้-ยอมรับไม่ได้

Belkin and Hydell (อ้างถึงใน ศิริชัย กาญจนวาสี, 2545ข, หน้า 13) ให้ความหมายของคำว่า ความคิดเห็น/เจตคติ คือ แนวโน้มที่บุคคลจะตอบสนองในทางที่เป็นความพอใจไม่พอใจ ต่อผู้คน เหตุการณ์ และสิ่งต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอและคงที่

ดังนั้น อาจสรุปความหมายของความคิดเห็น คือ ความคิดความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใด ๆ ซึ่งแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมในลักษณะชอบ ไม่ชอบ อาจเห็นด้วย ไม่เห็นด้วย พอใจ ไม่พอใจ ต่อสิ่งใด ๆ ทำให้จะเป็นตัว กำหนดแนวทางของบุคคลในการที่จะมีปฏิกิริยาตอบสนอง

2. องค์ประกอบของความคิดเห็นที่สำคัญ 3 ประการ คือ

2.1 การรู้ (cognition) ประกอบด้วยความเชื่อของบุคคลที่มีต่อเป้าหมาย จะประกอบด้วยความเชื่อที่ได้ประเมินค่าแล้วว่าน่าเชื่อถือหรือไม่น่าเชื่อถือ ดีหรือไม่ดี และยังรวมไปถึงความเชื่อในใจว่าควรจะมีปฏิกริยาตอบโต้อย่างไรต่อเป้าหมายทัศนคติ นั้นจึงจะเหมาะสมที่สุด ดังนั้น การรู้และแนวโน้มพฤติกรรมจึงมีความเกี่ยวข้อง และสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด

2.2 ความรู้สึก (feeling) หมายถึง อารมณ์ที่มีต่อเป้าหมาย ความคิดเห็นนั้น เป้าหมายจะถูกมองด้วยอารมณ์ชอบหรือไม่ชอบ ถูกใจหรือไม่ถูกใจ ส่วนประกอบ ด้านอารมณ์ ความรู้สึกนี้เองที่ทำให้บุคคลเกิดความคิดคือดี ชี้คมัน ซึ่งอาจกระตุ้นให้มี ปฏิกริยาตอบโต้ได้ หากมีสิ่งที่ขัดกับความรู้สึกมากกระทบ

2.3 แนวโน้มพฤติกรรม (action tendency) หมายถึง ความพร้อมที่จะ มีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับความคิดเห็น ถ้าบุคคลมีความคิดเห็นที่ดีต่อเป้าหมาย เขาจะมีความพร้อมที่จะมีพฤติกรรมช่วยเหลือหรือสนับสนุนเป้าหมายนั้น ถ้าบุคคล มีความคิดเห็นในทางลบต่อเป้าหมาย เขาก็จะมีความพร้อมที่จะมีพฤติกรรมทำลาย หรือทำร้าย เป้าหมายนั้น เช่นกัน

อนึ่ง ผู้วิจัยด้วยความอนุเคราะห์ของผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นนักบริหารการศึกษา นักประเมิน/นักวิจัย และผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียน ครู และผู้ปกครอง รวม 6 คน กำหนดน้ำหนักความสำคัญให้กับเนื้อหาในแบบวัดตามองค์ประกอบของความคิดเห็น 3 ประการข้างต้นไว้เท่ากัน ได้ข้อคำถามตามองค์ประกอบด้านละ 30 ข้อ รวม 30 ข้อ

3. ลักษณะของแบบสอบถามความคิดเห็น แบบสอบถามมี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบ มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบและเขียน ข้อความลงในช่องว่างตามสภาพความเป็นจริงซึ่งสาระสำคัญที่ต้องการให้ผู้ตอบกรอก ก็คือ เพศ และสภาพของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามมีลักษณะเป็นข้อความที่ให้ผู้ตอบประมาณ ค่าความคิดเห็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 2 ระดับในการนี้ผู้ตอบจะเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างของแต่ละข้อความ ซึ่งมีทั้งบวกและลบ โดยเนื้อหาในแบบวัด

จะครอบคลุมถึงความคิด ความเชื่อและความพร้อมที่จะทำหรือแสดงออกเกี่ยวกับการจัดการศึกษา โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ประเด็น	ระดับ ความคิดเห็น		เหตุผล/ ข้อเสนอแนะ
	มาก	น้อย	
1. การจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ให้อิสระในการตัดสินใจบริหารงานแก่ โรงเรียน			
2. การจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ช่วยให้การศึกษามีคุณภาพมากขึ้น			
3. ข้าพเจ้าติดตามข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับ การจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน			

3. การสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น มีขั้นตอนดังนี้

3.1 กำหนดโครงสร้างของแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในการนี้ผู้วิจัยกำหนดโครงสร้างเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบ

ตอนที่ 2 เป็นข้อความที่กล่าวถึงส่วนสำคัญ 3 ส่วน คือ ด้านความคิด ด้านความรู้สึก และด้านแนวโน้มพฤติกรรม รวมทั้งกำหนดน้ำหนักความสำคัญ และจำนวนประเด็นของเนื้อหาของแต่ละส่วนสำคัญในตอนี่ 2 โดยอาศัยความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นนักบริหาร นักวิชาการด้านการประเมิน/วิจัย ผู้แทนกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครู และผู้ปกครองนักเรียน รวม 6 คน กำหนดน้ำหนักในเนื้อหาแต่ละด้านเท่า ๆ กัน ได้ข้อคำถามแต่ละส่วนเท่า ๆ กัน ส่วนละ 10 ข้อ

3.2 กำหนดประเด็นหลักและมาตรการวัด ตามกรอบแนวคิดของการวิจัย ในการนี้ผู้วิจัยเป็นผู้กำหนดประเด็นรวมทั้งรายการข้อมูลที่ต้องการสอบถามในแต่ละ

ประเด็นให้ครอบคลุม หลักการ หน้าที่และภารกิจในการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนอกจากนี้ยังต้องกำหนดมาตรการวัดเป็นระดับและการให้คะแนน

3.3 จัดทำร่างแบบสอบถาม ผู้วิจัยร่างรายการข้อคำถามในแต่ละประเด็นตามโครงสร้างของแบบสอบถามที่ผ่านความเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนกลุ่มเป้าหมายแล้ว โดยเฉพาะในตอนที 2

3.4 ตรวจสอบร่างแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำร่างแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งประกอบไปด้วยนักบริหาร จำนวน 3 คน และนักวิชาการด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 2 คน ตรวจสอบร่างแบบสอบถามในด้าน เนื้อหา ภาษา ตลอดจนความเป็นไปได้ในการตอบแบบสอบถามและผู้วิจัยแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นเนื้อหาการวัดมี 3 ด้าน ด้านละ 10 ข้อ รวมทั้งจัดทำมาตรการวัดในแต่ละด้านให้สอดคล้องกับประเด็นเนื้อหาและหลักการวัดในแต่ละด้าน

3.5 การทดลองใช้แบบสอบถาม ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มผู้ตอบที่ใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมายใน โรงเรียนที่ไม่ใช่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

3.6 การปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามและจัดทำเป็นเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ ผู้วิจัยปรับปรุงแบบสอบถามทั้งด้านเนื้อหา ภาษา มาตรการวัด ตลอดจนเกณฑ์การให้คะแนนและจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ซึ่งมีประเด็นข้อมูลทั่วไป 3 ข้อ ประเด็นด้านความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มพฤติกรรม ด้านละ 10 ข้อรวม 30 ข้อ

4. คุณภาพของแบบสอบถาม ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม 2 ระดับคือ

4.1 การตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยจะเชิญผู้ทรงคุณวุฒิในด้านการบริหาร การศึกษา จำนวน 3 คน การวิจัยและ/หรือประเมิน รวมทั้งทางจิตวิทยา จำนวน 2 คน ช่วยพิจารณาความถูกต้องของเนื้อหา ภาษาที่ใช้ ตลอดจนความน่าสนใจของรูปแบบของแบบสอบถาม

4.2 การตรวจสอบโดยทางสถิติ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ และนำผลการทดลอง

มาใช้วิเคราะห์ค่าอำนาจการจำแนก นอกจากที่ได้วิเคราะห์ค่าความเชื่อถือได้ (reliability) แบบสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's coefficient alpha)

4.2.1 การหาอำนาจการจำแนกของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้หาอำนาจการจำแนกของแบบสอบถามโดยการวิเคราะห์หาค่าอำนาจการจำแนกข้อคำถามรายข้อ ซึ่งอาศัยหลักการที่ว่า ข้อคำถามที่ดีควรแยกได้ว่าใครมีความเห็นด้วยมากหรือความเห็นน้อย พบว่า ข้อคำถามในแบบสอบถามมีค่าอำนาจการจำแนก (t) อยู่ระหว่าง 2.00-4.30 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกข้อ จำนวนทั้งหมด 30 ข้อ

4.2.2 การหาค่าความเชื่อถือได้ (reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปคำนวณหาค่าความเชื่อถือได้ (reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's coefficient alpha) ได้ค่าความเชื่อถือได้ (r_{tt}) เท่ากับ 0.75

แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน

1. แนวคิดพื้นฐานในการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน

1.1 การวัดความพึงพอใจ เนื่องจากความพึงพอใจเป็นความรู้สึก ซึ่งเป็นนามธรรมไม่สามารถมองเห็นเป็นรูปร่างหรือรูปธรรมได้ การที่เราจะทราบว่าบุคคลมีความพึงพอใจหรือไม่อาจสังเกตได้จากการแสดงออกที่สลับซับซ้อน จึงยากที่จะวัดความพึงพอใจได้โดยตรง แต่สามารถวัดได้ทางอ้อมจากการแสดงความคิดเห็นส่วนบุคคล ซึ่งต้องเป็นความคิดเห็นที่ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริง จึงจะสามารถวัดความพึงพอใจนั้นได้ อนึ่งการวัดความพึงพอใจอาจทำได้หลายวิธี (ชนวิวัฒน์ ประกอบศรีกุล, 2548, หน้า 8)

1.1.1 การใช้แบบสอบถาม เป็นวิธีการที่นิยมแพร่หลาย โดยขอให้บุคคลที่เราต้องการให้แสดงความคิดเห็นในแบบฟอร์มที่กำหนดคำตอบให้เลือกหรือตอบคำถามอิสระ

1.1.2 การใช้แบบสัมภาษณ์หรือการสัมภาษณ์

1.1.3 การสังเกต โดยผู้วัด/ประเมินต้องไปอยู่ในสถานการณ์ต้องใช้เวลาและความพยายาม และไม่อาจใช้กับกลุ่มเป้าหมายจำนวนมากได้

เพื่อให้สอดคล้องกับข้อจำกัดของบริบท เวลา และทรัพยากรของการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงเลือกใช้วิธีการวัดความพึงพอใจโดยใช้แบบสอบถาม เนื่องจากสามารถใช้

กับกลุ่มเป้าหมายจำนวนมากภายใต้ข้อจำกัดของเวลา และทรัพยากร รวมทั้งสามารถสอบถามในเนื้อหาและรายละเอียดที่กว้างขวางและครอบคลุมกว่าวิธีการอื่น ๆ

1.2 โครงสร้างของแบบสอบถาม การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจสำหรับการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาที่อาศัยหลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ซึ่งผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์คณะทำงาน ประกอบด้วย นักบริหารการศึกษา นักวิจัย/ประเมิน ผู้บริหาร โรงเรียน ครู ผู้ปกครองนักเรียน และกรรมการสถานศึกษา รวมผู้วิจัยด้วยเป็น 7 คน กำหนดโครงสร้างของแบบสอบถามเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1.2.1 หลักการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน แบ่งเป็น 10 ข้อ คือ

1.2.1.1 ให้โรงเรียนมีอำนาจในการตัดสินใจบริหารงานด้วยตนเอง

1.2.1.2 ให้ชุมชนมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษา

1.2.1.3 ให้โรงเรียนจัดการศึกษาได้หลากหลายแนวทาง

1.2.1.4 โรงเรียนมีระบบการประเมินคุณภาพภายในของตนเอง

1.2.1.5 รัฐบาลมีนโยบายการศึกษาให้สถานศึกษายึดเป็นกรอบ

ในการดำเนินงาน

1.2.1.6 กำหนดให้มีการประเมินคุณภาพภายนอก เพื่อตรวจสอบ

การดำเนินงานของโรงเรียน

1.2.1.7 ชุมชนมีบทบาทหลักในการบริหารจัดการ ศึกษาของ

โรงเรียน

1.2.1.8 กรรมการสถานศึกษามีบทบาทกำกับสนับสนุนการบริหาร

จัดการของโรงเรียน

1.2.1.9 รัฐบาลกำหนดมาตรฐานการศึกษาเป็นกรอบการดำเนินงาน

ของโรงเรียน

1.2.1.10 การที่โรงเรียนจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

1.2.2 กระบวนการดำเนินงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน แบ่งเป็น 10 ข้อ คือ

1.2.2.1 ให้โรงเรียนประชาสัมพันธ์เรื่องการจัดการ ศึกษาโดยใช้

โรงเรียนเป็นฐาน

1.2.2.2 ให้โรงเรียนเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

1.2.2.3 ให้โรงเรียนมีระบบสารสนเทศใช้ในการจัดการศึกษา

1.2.2.4 ให้โรงเรียนจัดทำธรรมนูญโรงเรียน

1.2.2.5 ให้โรงเรียนดำเนินการสรรหาคณะกรรมการสถานศึกษาตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ

1.2.2.6 ให้โรงเรียนจัดทำหลักสูตรของโรงเรียนเอง

1.2.2.7 ให้โรงเรียนมีการระดมทรัพยากรเพื่อจัดการศึกษา

1.2.2.8 ให้โรงเรียนมีอิสระในการบริหารการเงินของตนเอง

1.2.2.9 ให้โรงเรียนใช้เทคโนโลยีในการจัดการศึกษา

1.2.2.10 ให้โรงเรียนมีระบบติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

1.2.3 ผลการดำเนินงาน โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน แบ่งเป็น 10 ข้อ คือ

1.2.3.1 ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติของนักเรียน

1.2.3.2 ผลการเรียน โดยเฉลี่ยของนักเรียน

1.2.3.3 สุขภาพโดยรวมของนักเรียน

1.2.3.4 ความประพฤติของนักเรียนในโรงเรียน

1.2.3.5 คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน

1.2.3.6 การเอาใจใส่ในการศึกษาเล่าเรียนของนักเรียน

1.2.3.7 พฤติกรรมการศึกษาค้นคว้าใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียน

1.2.3.8 การสำเร็จการศึกษาโดยภาพรวมของนักเรียน

1.2.3.9 การศึกษาต่อของนักเรียน

1.2.3.10 การประกอบอาชีพของนักเรียนที่จบการศึกษา

คณะทำงานสร้างแบบสอบถามมีมติเอกฉันท์ กำหนดนำหน้าให้เพื่อทำแบบสอบถามทั้ง 3 ส่วนเท่ากัน โดยแต่ละส่วนมีข้อคำถามให้พิจารณาส่วนละ 10 ข้อ รวมทั้งหมด 30 ข้อ เมื่อสร้างแบบสอบถามเสร็จแล้ว มีการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามตามหลักการวิจัยทั้ง โดยผู้ทรงคุณวุฒิ และทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งผู้วิจัยได้กล่าวถึงรายละเอียดในขั้นตอนต่อไป

2. ลักษณะของแบบสอบถามแบบวัดความพึงพอใจ มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ และเขียนข้อความลงในช่องว่างตามสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับข้อมูลบางประการของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น เพศ และสถานภาพของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน มีลักษณะเป็นข้อความที่ให้ผู้ตอบพิจารณา ระบุระดับความพึงพอใจ โดยให้เลือก ตอบ 2 ตัวเลือก ตั้งแต่พึงพอใจมากและพึงพอใจน้อย นอกจากนี้ยังมีช่องว่างให้เติมความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุผลและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคำตอบในแต่ละประเด็นด้วย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ		เหตุผล/ ข้อเสนอแนะ
	มาก	น้อย	
1. โรงเรียนมีอิสระในการจัดการศึกษาด้วยตนเอง			
2. ชุมชนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษา			
3. โรงเรียนมีระบบสารสนเทศในการจัดการศึกษา			
4. กรรมการสถานศึกษามีบทบาทกำกับสนับสนุนการบริหารจัดการของโรงเรียน			
5. ชุมชนมีบทบาทหลักในการบริหารจัดการของโรงเรียน			
6. โรงเรียนจัดทำหลักสูตรของโรงเรียน			

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติม มีลักษณะปลายเปิดให้ผู้ตอบเขียนความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับสิ่งที่ยังคิดว่าไม่ปรากฏขึ้นในกระบวนการบริหารการจัดการศึกษา

ของโรงเรียน แต่ผู้ตอบต้องการให้เกิดขึ้นทั้งส่วนที่เป็นปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลการดำเนินงาน

3. การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ มีขั้นตอนดังนี้

3.1 กำหนดนิยามและโครงสร้างของแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนในการนี้ผู้วิจัยได้กำหนดโครงสร้างแบบสอบถามเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบซึ่งมีลักษณะให้เลือกตอบ และเขียนตอบ

ตอนที่ 2 เป็นข้อความที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน รวมทั้งมีมาตราส่วนให้ประมาณค่า 3 ระดับ ตั้งแต่ พอใจมาก ปานกลาง และน้อย มีที่ว่างในกรอกเหตุผล/ข้อเสนอแนะ อนึ่งผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นที่สอบถามความพึงพอใจไว้ในตอนที่ 2 ของแบบสอบถามไว้ 3 ส่วน ได้แก่ หลักการ กระบวนการดำเนินงาน และผลการดำเนินงาน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติม เป็นปลายเปิดให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี อนึ่งการกำหนดเนื้อหา จำนวนข้อความ ตลอดจนการกำหนดน้ำหนักคะแนน ซึ่งเป็นองค์ประกอบในโครงสร้างของแบบสอบถาม ผู้วิจัยอาศัยความคิดเห็น ผู้ทรงคุณวุฒิคณะเดียวกันกับการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น

3.2 กำหนดประเด็นหลักและมาตรการวัดตามกรอบการวิจัย ในการนี้ผู้วิจัยเป็นผู้กำหนดประเด็นและข้อมูลที่ต้องการในแบบสอบถาม โดยให้ครอบคลุมเนื้อหาสาระในการจัดการศึกษาของโรงเรียนรวมทั้งระดับคะแนนและวิธีการให้คะแนน

3.3 จัดทำร่างแบบสอบถาม ผู้วิจัยจัดทำร่างรายการข้อความในแบบสอบถามตามโครงสร้างที่ผ่านความเห็นชอบของผู้ทรงคุณวุฒิ ทุกองค์ประกอบของแบบสอบถาม

3.4 ตรวจร่างแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำร่างแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งประกอบด้วยนักบริหาร 3 คน และนักวิชาการด้านการวัดและประเมินผล 2 คน ตรวจสอบด้านเนื้อหา ภาษาและความเป็นไปได้ในการให้ข้อมูล

3.5 การทดลองใช้แบบสอบถาม ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มผู้ตอบที่ใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมายแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

3.6 การปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามและจัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ ผู้วิจัยเป็นผู้ปรับปรุงแก้ไขและจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

4. คุณภาพของแบบสอบถาม ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม 2 ระดับ

4.1 การตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ การตรวจสอบเนื้อหา ภาษา และความเป็นไปได้ของแบบสอบถามโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นนักบริหาร 3 คน และนักวัดและประเมินผล 2 คน

4.2 การตรวจสอบทางสถิติ

4.2.1 จากการวิเคราะห์ค่าอำนาจการจำแนกด้วยการทดสอบด้วยค่า t test พบว่า ข้อสอบถามทุกข้อมีค่า t อยู่ระหว่าง 2.00-4.21 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกข้อ

4.2.2 จากการวิเคราะห์ค่าความเชื่อถือได้ แบบสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's coefficient alpha) พบว่า แบบสอบถามความพึงพอใจ ทั้งฉบับมีค่าความเชื่อถือได้ 0.77

แบบสอบถามสภาพการดำเนินงานการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

1. แนวคิดพื้นฐานในการสร้างแบบสอบถามสภาพการบริหารและจัดการศึกษาของโรงเรียน

1.1 องค์ประกอบของเนื้อหาที่ใช้ในการสร้างแบบสอบถาม เนื้อหาที่เป็นพื้นฐานในการสร้างแบบสอบถามมี 4 ส่วน ตามภารกิจที่โรงเรียนได้รับมอบอำนาจจากส่วนกลาง ซึ่งระบุไว้ชัดเจนในมาตรา 39 วรรค 2 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และกฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550, หน้า 151-155) อนึ่งภารกิจที่โรงเรียนต้องบริหารจัดการ ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านการบริหารทั่วไป ผู้วิจัยร่วมกับคณะทำงานซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิอีก 6 คน ได้แก่ นักบริหารการศึกษา นักวิจัย/ประเมิน ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครองนักเรียน และกรรมการสถานศึกษา ได้พิจารณากำหนดน้ำหนักความสำคัญให้กับองค์ประกอบของเนื้อหาทั้ง 4 ด้าน ร้อยละ 25 เท่า ๆ กัน

และได้มีมติเป็นเอกฉันท์กำหนด จำนวนข้อคำถามทั้งหมด 40 ข้อ แบ่งเป็นด้านวิชาการ ด้านการบริหารบุคคล ด้านงบประมาณ และด้านบริหารทั่วไป ด้านละ 10 ข้อ

2. ลักษณะของแบบสอบถาม แบบสอบถามฉบับนี้ มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน แบบสอบถามในส่วนที่เป็นข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนที่ปัจจุบันประกอบด้วยเรื่องชื่อโรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษา จังหวัด จำนวนนักเรียน แยกตามเพศ ระดับชั้น จำนวนครูที่ปฏิบัติงานจริง แยกตามเพศ วุฒิการศึกษา วิชาเอกที่จบในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และวิชาที่สอน อนึ่ง ลักษณะของแบบสอบถามในตอนที่ 1 มีลักษณะที่เป็นการเลือกตอบบางรายการ และเติมข้อความตามสภาพความเป็นจริง

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและความต้องการเกี่ยวกับการบริหารและจัดการศึกษา แบบสอบถามตอนนี้มีลักษณะเป็นรายการให้ผู้ตอบ ซึ่งเป็นคณะทำงานของโรงเรียน พิจารณาประมาณค่าระดับการปฏิบัติจริง และความต้องการให้เกิดขึ้น โดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องมาตรฐานประมาณค่า 2 ระดับ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ประเด็น	ระดับการปฏิบัติ		เหตุผล
	มาก	น้อย	
1. การมีส่วนร่วมของกรรมการสถานศึกษา	✓		
2. การจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	✓		

ตอนที่ 3 ปัญหา การแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะแบบสอบถามตอนที่ 3 มีลักษณะเป็นปลายเปิด แต่ละประเด็นให้ผู้ตอบซึ่งเป็นคณะทำงานของโรงเรียนระบุ ปัญหาการบริหารจัดการที่สำคัญ ตลอดจนการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและข้อเสนอแนะ สำหรับการดำเนินการขั้นต่อไป

3. คุณภาพของแบบสอบถาม แบบสอบถามสภาพการดำเนินงานการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มีการตรวจสอบคุณภาพ 2 ระดับ ดังนี้

3.1 การตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิ ทางด้านการบริหารการศึกษา การวิจัยและการประเมินผล ซึ่งมีทั้งผู้บริหาร 3 คน

ครู-อาจารย์ 2 คน และศึกษานิเทศก์ 2 คน จำนวน 7 คน ช่วยพิจารณาความถูกต้องเหมาะสมและความน่าสนใจของข้อความ ภาษา และรูปแบบของแบบสอบถาม

3.2 การตรวจสอบทางสถิติ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาแก้ไขจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้วไปให้โรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายตอบจากนั้นนำผลการทดลองใช้แบบสอบถามมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อถือได้ (reliability) แบบสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Crobach's coefficient alpha) พบว่า แบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อถือได้ 0.75

ตาราง 5

สรุปเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

วัตถุประสงค์การวิจัย	ตัวแปรที่ศึกษา	เครื่องมือ	จำนวน	กลุ่มเป้าหมายที่เก็บรวบรวมข้อมูล
1. ศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	1. ความต้องการเกี่ยวกับ	แบบสอบถาม	30 ข้อ	นักเรียน กรรมการ สถานศึกษา ครู และผู้ปกครอง
	การจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน			
	2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ	แบบสอบถาม	30 ข้อ	ครู กรรมการ สถานศึกษา
	การจัดการ ศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน			
	3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับ	แบบสอบถาม	30 ข้อ	ครู กรรมการ สถานศึกษา
การจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน				
4. สภาพการดำเนินงาน	แบบสอบถาม	40 ข้อ	ครู กรรมการ สถานศึกษา	
การจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน				
5. ความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	แบบสอบถาม	30 ข้อ	ครู กรรมการ สถานศึกษา	

ตาราง 5 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ การวิจัย	ตัวแปรที่ศึกษา	เครื่องมือ	จำนวน	กลุ่มเป้าหมาย ที่เก็บรวบรวมข้อมูล
2. จัดทำแผนงาน โครงการ ปรับปรุงและ ดำเนินการ ปรับปรุงการจัด การศึกษาโดยใช้ โรงเรียน เป็นฐานของ โรงเรียนทดลอง	การปรับปรุงการจัดการศึกษา โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	โครงการ ปรับปรุง	1 โครงการ 3 โครงการ 3 โครงการ 1 โครงการ	นักเรียน กรรมการ สถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง
3. ผลการปรับปรุง การจัดการศึกษา โดยใช้โรงเรียน เป็นฐาน	1. การปฏิบัติงานการจัด การศึกษาโดยใช้โรงเรียน เป็นฐาน 2. ความพึงพอใจ ต่อการจัดการศึกษาโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐาน	แบบสอบถาม แบบสอบถาม	40 ข้อ 30 ข้อ	ครู นักเรียน กรรมการ สถานศึกษา ครู และผู้ปกครอง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณจากกลุ่มตัวอย่างนักเรียน กรรมการสถานศึกษา ครู และผู้ปกครอง ณ ที่ตั้งของโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายในโครงการนำร่องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เขตภาคเหนือตอนบน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการ โดยการประสานงาน และขออนุญาต ดำเนินการผ่านสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ (7 โรงเรียน) เชียงราย (7 โรงเรียน) ลำปาง (7 โรงเรียน) ลำพูน (2 โรงเรียน) แม่ฮ่องสอน (2 โรงเรียน) น่าน (5 โรงเรียน) พะเยา (4 โรงเรียน) แพร่ (3 โรงเรียน) และขออนุญาตผู้อำนวยการโรงเรียนและเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล 5 ประเภทดังนี้

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถามความต้องการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ผู้ให้ข้อมูล

นักเรียน

ครู-ผู้บริหาร

ผู้ปกครอง

กรรมการสถานศึกษา

2. แบบสอบถามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ครู-ผู้บริหาร

กรรมการสถานศึกษา

3. แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ครู-ผู้บริหาร

ผู้ปกครอง

กรรมการสถานศึกษา

4. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน

นักเรียน

ครู-ผู้บริหาร

ผู้ปกครอง

กรรมการสถานศึกษา

5. แบบสอบถามสภาพการดำเนินงานการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ครู

ซึ่งผู้บริหารมอบหมาย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ความเที่ยง/ความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ผู้วิจัยหาคุณภาพทางสถิติของแบบวัดและแบบสอบถามซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่าทุกฉบับโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's coefficient alpha) ได้ 0.85

1. การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นที่ใช้สูตรการสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's coefficient alpha) ทำให้ได้ค่าสถิติที่เป็นค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดและแบบสอบถามต่อไปนี้

1.1 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียน
เป็นฐาน

1.2 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน

1.3 แบบสอบถามความต้องการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียน
เป็นฐาน

1.4 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานการจัดการศึกษาโดยใช้
โรงเรียนเป็นฐาน

2. การวิเคราะห์ค่าความเชื่อถือได้โดยใช้สูตรของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน 20 (K-R 20)
ผู้วิจัยใช้สูตร K-R 20 วิเคราะห์หาค่าความเที่ยง/ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ซึ่งใช้คะแนนจาก
การทดสอบจริงเพียงครั้งเดียว แล้วนำมาประมาณค่าความสอดคล้องภายในแบบทดสอบ
ซึ่งมีลักษณะการให้คะแนน 1 กับ 0

3. สถิติที่ใช้วิเคราะห์อำนาจการจำแนก

3.1 การวิเคราะห์ค่าอำนาจการจำแนกโดยการทดสอบค่า t ของแบบสอบถาม
หรือแบบวัดเจตคติรายข้อของแบบสอบถามและแบบวัดต่อไปนี้

3.1.1 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียน
เป็นฐาน

3.1.2 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน

3.1.3 แบบสอบถามความต้องการเกี่ยวกับการจัดการศึกษา

3.1.4 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานการจัดการศึกษา
โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

3.2 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ค่าความยากง่ายของข้อสอบถามรายข้อโดยการวิเคราะห์
ข้อมูลทั้งหมดได้ใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูล SPSS Version 10 ผู้วิจัยใช้สถิติวิเคราะห์
ค่าความยากง่าย (p) กับแบบสอบถามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้
โรงเรียนเป็นฐาน ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ค่าความยากง่ายของข้อสอบถามรายข้อ ควบคู่กับ
ค่าอำนาจจำแนก คือ ค่า r

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบวัด

4.1 แบบสอบถามความต้องการ ความคิดเห็น ความพึงพอใจและสภาพการดำเนินงานของทุกกลุ่มเป้าหมาย ผู้ตอบเลือกตอบตามมาตราส่วนประมาณค่า 2 ระดับ ผู้วิจัยนำคะแนนมาจัดกลุ่มตามระดับ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มมาก และกลุ่มน้อย วิเคราะห์เป็นค่าความถี่ ฐานนิยม และร้อยละ

4.2 แบบสอบถามความรู้ความเข้าใจ ผู้ตอบเลือกตอบแต่ละประเด็นใช่/ไม่ใช่ ถ้าตอบถูกได้ 1 ตอบผิดได้ 0 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำจำนวนความถี่ผู้ตอบถูก (1) และตอบผิด (0) พิจารณาฐานนิยมและคำนวณค่าร้อยละของแต่ละประเด็น

ขั้นตอนที่ 2 การจัดทำแผนงานโครงการและดำเนินการปรับปรุง การจัดการศึกษาในโรงเรียนทดลอง

วิธีดำเนินการจัดทำแผนงาน โครงการ และดำเนินการปรับปรุงการจัดการศึกษา
ขั้นพื้นฐานในโรงเรียนทดลองมีขั้นตอนดังนี้

การจัดทำแผนงานและโครงการปรับปรุง

การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไข ในการศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไข ผู้วิจัยศึกษาผลจากการสำรวจสภาพการดำเนินงานการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจากโรงเรียนนำร่องที่เป็นกลุ่มเป้าหมายทั้ง 40 โรงเรียน โดยมีกลุ่มนักเรียน กรรมการสถานศึกษา ครู และผู้ปกครอง เป็นผู้ให้ข้อมูลใน 5 ตัวแปร ซึ่งได้แก่ ตัวแปรเกี่ยวกับความต้องการ ความพึงพอใจ ความรู้ความเข้าใจ ความคิดเห็น และสภาพการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน โดยจะเลือกเฉพาะประเด็นที่มีปัญหาซึ่งพิจารณาจากประเด็นที่ผู้ตอบส่วนใหญ่ตอบในระดับน้อย (ไม่ว่าจะเป็นความต้องการ ความพึงพอใจ การเห็นด้วย และการปฏิบัติ) และประเด็นที่ผู้ตอบส่วนใหญ่ตอบผิด (มีความรู้ความเข้าใจคลาดเคลื่อนจากข้อเท็จจริง)

ตัวอย่างเรื่อง กระบวนการจัดการศึกษาประเด็น “ชุมชนมีส่วนร่วมจัดการศึกษา”
กลุ่มนักเรียนร้อยละ 76.33 ต้องการในระดับน้อย

คำตอบดังกล่าวคลาดเคลื่อนจากหลักการการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญ

จัดทำแนวทางปรับปรุง ผู้วิจัยศึกษาข้อเสนอแนะจากผู้ตอบตามประเด็นที่เป็น
ปัญหาและนำมาวิเคราะห์ร่วมกับแนวคิดทฤษฎีที่ได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง
และนำมาจัดทำแนวทางปรับปรุง

ตัวอย่าง นักเรียนส่วนใหญ่ตอบต้องการการมีส่วนร่วมจากชุมชนน้อย แสดงว่า
นักเรียนมีปัญหาเรื่องความรู้ความเข้าใจ

กลุ่มนักเรียนเสนอแนะว่า ควรมีการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาท
ของชุมชน

การสร้างความรู้ความเข้าใจอาจทำได้ด้วยการประชุมสัมมนา เพราะเป็นกระบวนการ
ที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และความคิดเห็น ดังนั้น การปรับปรุงแก้ไขปัญหาการไม่รู้
ไม่เข้าใจ น่าจะเป็นการประชุมสัมมนา ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยน
เรียนรู้กันได้

จากการศึกษาเชิงสำรวจสภาพการดำเนินงานจัดการ ศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
ในโรงเรียนนาร่องทั้งหมด 40 โรงเรียน ผ่านทางกลุ่มเป้าหมายซึ่งให้ข้อมูล 4 กลุ่ม และพบว่า
มีปัญหาต้องเสนอแผนปรับปรุงดังนี้

1. กลุ่มนักเรียน ผู้วิจัยศึกษา 2 ตัวแปร คือ ความต้องการและความพึงพอใจ
ต่อการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน พบว่า มีจุดอ่อนเกี่ยวกับความไม่แน่ใจ
ในศักยภาพของชุมชน ไม่เข้าใจในบทบาทและการมีส่วนร่วมของชุมชน และคณะบุคคล
พร้อมทั้งมีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงโดยใช้การสัมมนา ซึ่งต้องอาศัยทั้งวิทยากรให้ความรู้
ความเข้าใจและแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม

2. กลุ่มกรรมการสถานศึกษา ผู้วิจัยศึกษา 4 ตัวแปร คือ ความต้องการ ความรู้
ความเข้าใจ ความคิดเห็น และความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
พบว่า มีจุดอ่อนเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม มีความคิดเห็นหลากหลาย
เห็นความสำคัญของบทบาทการมีส่วนร่วมน้อย ยังไม่ชัดเจนในบทบาทหน้าที่ต่อโรงเรียน

พร้อมทั้งมีข้อเสนอแนะให้มีวิทยากรให้ความรู้ความเข้าใจ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นกลุ่ม มีการร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมแก้ปัญหาและพัฒนา ผู้วิจัยวิเคราะห์แล้วเห็นควรให้มีแผนการปรับปรุงจุดอ่อนของกลุ่มกรรมการสถานศึกษาหลายรูปแบบ ได้แก่ การสัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการฝึกอบรม

3. กลุ่มครู ผู้วิจัยศึกษา 5 ตัวแปร คือ ความต้องการ ความรู้ความเข้าใจ ความคิดเห็น การจัดการศึกษาของโรงเรียน และความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน พบว่า มีจุดอ่อนเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ และความชัดเจนในการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การมีส่วนร่วมของชุมชนและระบบการติดตามประเมินผลของโรงเรียน พร้อมทั้งมีข้อเสนอแนะให้มีวิทยากรมาให้ความรู้ความเข้าใจ และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์แล้วเห็นควรเสนอแผนปรับปรุง 3 รูปแบบ คือ การอบรม การสัมมนา และการประชุมเชิงปฏิบัติการ

4. กลุ่มผู้ปกครอง ผู้วิจัยศึกษากลุ่มผู้ปกครองนักเรียน 3 ตัวแปร คือ ความต้องการ ความคิดเห็น และความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานพบว่า มีจุดอ่อนด้านความรู้ความเข้าใจในบทบาท การมีส่วนร่วมของชุมชนและระบบติดตามและประเมินผลของโรงเรียน พร้อมทั้งมีข้อเสนอแนะให้มีวิทยากรให้ความรู้ความเข้าใจ รวมทั้งให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์แล้วเห็นควรเสนอแผนปรับปรุงโดยการสัมมนา

สรุปจากผลการศึกษาดัชนีตัวแปรจากทุกกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งการวิเคราะห์จุดอ่อนข้อจำกัด และความเป็นไปได้ในการเสนอแผนปรับปรุง ผู้วิจัยเห็นควรมีรูปแบบการปรับปรุงตามแผนดังนี้

ตาราง 6

รูปแบบการปรับปรุงจุดอ่อนของกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย	รูปแบบการปรับปรุง			รวม
	การสัมมนา	การฝึกอบรม	การประชุม เชิงปฏิบัติการ	
1. นักเรียน	✓	-	-	1
2. กรรมการสถานศึกษา	✓	✓	✓	3
3. ครู	✓	✓	✓	3
4. ผู้ปกครองนักเรียน	✓	-	-	1

การจัดทำโครงการปรับปรุง จากแนวทางปรับปรุงซึ่งได้จากทั้งกลุ่มเป้าหมาย ที่ตอบแบบสอบถามและแนวคิดทฤษฎีจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยนำมาบูรณาการ จัดทำเป็นโครงการปรับปรุงบูรณาการแนวคิดทฤษฎี ลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย ระยะเวลา และลักษณะของกิจกรรมที่เหมาะสมและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ จนกระทั่งได้โครงการ ปรับปรุง 8 โครงการ สำหรับนักเรียนและผู้ปกครอง กลุ่มละ 1 โครงการ สำหรับ กรรมการสถานศึกษาและครู กลุ่มละ 3 โครงการ ซึ่งแต่ละโครงการมีโครงสร้างดังนี้ ชื่อโครงการ ลักษณะโครงการ ผู้เข้าร่วมโครงการ ระยะเวลาดำเนินการ กิจกรรมของ โครงการ

1. การตรวจสอบคุณภาพของโครงการ

ผู้วิจัยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เป็นครูผู้บริหาร โรงเรียน กรรมการ สถานศึกษา ศีษยานิเทศก์ นักวิชาการศึกษา ประเภทละ 1 คน ประชุมกลุ่มพิจารณา ตรวจสอบความเหมาะสม ความถูกต้อง และความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติของโครงการ ปรับปรุง และเสนอแนะให้ผู้วิจัยแก้ไขปรับปรุงโครงการ

ตัวอย่างโครงสร้างของโครงการ ได้แก่ โครงการ ลักษณะโครงการ ผู้เข้าร่วม โครงการ และระยะเวลา

ระยะเวลา	กิจกรรม

การดำเนินงานปรับปรุง

การดำเนินงานปรับปรุงแบ่งออกเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. การเตรียมการ

1.1 การเตรียมบุคลากร การดำเนินงานปรับปรุงตามโครงการจำเป็น ต้องมีการเตรียมการ ได้แก่ การเตรียมคณะทำงาน ซึ่งเป็นคณะศึกษานิเทศก์จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 16 คน และนักเรียนผู้ช่วยจากโรงเรียนทดลอง 16 คน โดยให้ประจำโครงการละ 4 คน เป็นศึกษานิเทศก์ 2 คน นักเรียน 2 คน เมื่อกำหนดบุคลากรที่จะช่วยร่วมดำเนินงานโครงการได้แล้ว จะมีการประชุมทำความเข้าใจเกี่ยวกับภารกิจที่ต้องทำในระหว่างทดลอง

1.2 การประสานงาน การดำเนินงานโครงการจำเป็นต้องการประสานงานขออนุมัติและขออนุญาตจากผู้บริหาร โรงเรียนทดลอง เพื่อความสะดวกในการใช้บุคลากร สถานที่และวัสดุอุปกรณ์ ผู้วิจัยจัดทำหนังสือขออนุมัติ ขออนุญาต และขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนทดลองและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

2. การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ ผู้วิจัยโดยความร่วมมือจากคณะทำงาน (ศึกษานิเทศก์และนักเรียน) เตรียมวัสดุอุปกรณ์ เช่น เอกสารประกอบ อุปกรณ์อำนวยความสะดวก เครื่องเขียน สำหรับดำเนินการกิจกรรมตามโครงการ

3. การเตรียมสถานที่ ผู้วิจัยประสานงานและขอความร่วมมือในการจัดเตรียมสถานที่สำหรับดำเนินกิจกรรมตามโครงการทั้ง 8 โครงการ

3.1 การดำเนินงาน ในขั้นตอนการดำเนินงานตามโครงการปรับปรุงมีดังนี้

3.1.1 ประชุมชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการ ผู้วิจัยรวมทั้งคณะทำงาน

และผู้เข้าร่วมกิจกรรมทุกคนในโรงเรียนทดลองต้องเข้าร่วมประชุมซักซ้อมความเข้าใจในการดำเนินงาน รับมอบเอกสารและกำหนดการทำกิจกรรม

3.1.2 ดำเนินงาน ผู้วิจัยและคณะทำงานร่วมกับผู้ร่วมกิจกรรมเข้าร่วมโครงการตามกำหนดการและข้อตกลงจนสิ้นสุดโครงการ

3.1.3 การติดตามและประเมินผล แบ่งเป็นสองส่วน คือ

3.1.1.1 การประเมินผลรายโครงการ ถือเป็นกิจกรรมหนึ่งในแต่ละโครงการ เพื่อดูผลการดำเนินงานของแต่ละโครงการ ซึ่งเป็นภารกิจของคณะทำงานประจำโครงการ เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศมาปรับปรุงโครงการและการดำเนินงานตามโครงการต่อไป

3.1.1.2 การประเมินผลเมื่อสิ้นสุดแผนงานปรับปรุง เป็นการศึกษาผลการดำเนินงานโครงการครบทั้ง 8 โครงการและทอระยะเวลาให้ผู้เข้าร่วมโครงการกลับเข้าสู่ระบบการจัดการศึกษาของโรงเรียนทดลองในสถานการณ์ปกติจนสิ้นสุดภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 ตามกำหนด จากนั้นผู้วิจัยด้วยความร่วมมือของคณะทำงานศึกษาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนทดลองตามความคิดเห็นของครู ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานจัดการศึกษาในโรงเรียนมากที่สุด และศึกษาความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ นักเรียน กรรมการสถานศึกษา ครู และผู้ปกครอง ในโรงเรียนทดลองเพื่อให้ได้ข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับการปรับปรุงการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการทดลองปรับปรุงการจัดการศึกษา โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนทดลอง

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษาเพื่อแสดงถึงผลการทดลองปรับปรุงการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนทดลองมี 5 ตัวแปรดังนี้

1. การจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนทดลองตามความคิดเห็นของครู

ตัวแปรการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนทดลองมีลักษณะเป็นตัวแปรไม่ต่อเนื่อง (discrete variable) ซึ่งมีมาตรการวัดเป็นนามบัญญัติ (nominal

scale) โดยแบ่งมาตรการวัดเป็น 2 กลุ่ม คือ ระดับการปฏิบัติระดับมากและระดับการปฏิบัติระดับน้อย นอกจากนี้เนื้อหาที่เป็นองค์ประกอบของตัวแปรนี้ประกอบด้วย 4 ด้าน ๆ ละ 10 ประเด็น ได้แก่ ด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานทั่วไป และบุคลากร

1.2 ความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ตัวแปรความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

มีลักษณะเป็นตัวแปรไม่ต่อเนื่อง (discrete variable) ซึ่งมีมาตรการวัดเป็นนามบัญญัติ (nominal scale) โดยมาตรการวัดแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ ระดับความพึงพอใจมากและระดับความพึงพอใจน้อย นอกจากนี้เนื้อหาที่เป็นองค์ประกอบของตัวแปรนี้มี 3 ด้าน ๆ ละ 10 ประเด็น คือ ด้านหลักการ กระบวนการ และผลการดำเนินงาน อย่างไรก็ตาม เนื่องจากตัวแปรนี้ต้องแบ่งออกตามกลุ่มเป้าหมาย 4 กลุ่ม คือ นักเรียน กรรมการสถานศึกษา ครูและผู้ปกครอง ตัวแปรนี้จึงแยกเป็น 4 ตัวแปรย่อย คือ ตัวแปรความพึงพอใจของนักเรียน ความพึงพอใจของกรรมการสถานศึกษา ความพึงพอใจของครู และความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie และ Morgan ที่ระดับความคลาดเคลื่อน .05 และเลือกตัวอย่าง/ประชากร (กรณีมีน้อย) แบบเจาะจง คือ

1. เลือกโรงเรียน 2 โรง ที่มีระบบการจัดการศึกษาโดยใช้หลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่และกลางอย่างละ 1 โรง
2. กลุ่มนักเรียน เลือกหัวหน้าและรองหัวหน้าห้องซึ่งถือว่าอยู่ใกล้ชิดและรู้เรื่องการบริหารจัดการของโรงเรียนมากกว่านักเรียนทั่วไป
3. กลุ่มครูรวมผู้บริหาร โรงเรียนด้วย เลือกครูและผู้บริหารทุกคน เพราะมีจำนวนน้อยเพียง 181 คน ในโรงเรียนทดลองทั้ง 2 โรง
4. กลุ่มกรรมการสถานศึกษาเลือกทุกคน เพราะมีจำนวนน้อย ทั้ง 2 โรงเรียน รวมกันแล้วจำนวน 30 คน
5. กลุ่มผู้ปกครอง เลือกตามนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 7

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างการศึกษาผลการทดลองปรับปรุงการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ขนาด	โรงเรียน	นักเรียน	ผู้บริหาร	ครู	กรรมการสถานศึกษา	ผู้ปกครองนักเรียน
ใหญ่-พิเศษ						
ประชากร	23	52,690	23	2,261	345	52,690
กลุ่มตัวอย่าง	1	200	1	150	15	200
เล็ก-กลาง						
ประชากร	17	16,435	17	719	255	16,435
กลุ่มตัวอย่าง	1	100	1	31	15	100
รวม						
ประชากร	40	69,125	40	2,980	600	69,125
กลุ่มตัวอย่าง	2	300	2	181	30	300

การเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ศึกษาผลการทดลองปรับปรุงการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

การวิจัยในตอนที่ 3 เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง โดยกำหนดให้มีการศึกษาความเปลี่ยนแปลงก่อนและหลังการทดลองนำแผนการปรับปรุงการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไปใช้ในโรงเรียนขนาดทดลองใน 2 ตัวแปร คือ

1. การปฏิบัติงานการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามความคิดเห็นของครู ก่อนและหลังการทดลองโดยพิจารณาจากร้อยละของผู้ตอบในแต่ละประเด็นหลังการทดลองที่เพิ่มมากขึ้น

2. ความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง 4 กลุ่ม ได้แก่ นักเรียน กรรมการสถานศึกษา ครู และผู้ปกครองนักเรียน โดยพิจารณาจากร้อยละของผู้ตอบส่วนใหญ่ (ร้อยละ 50) ที่มีความพึงพอใจเพิ่มขึ้นหลังการทดลอง

การทดลองครั้งนี้เป็นการทดลองปรับปรุงการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเฉพาะประเด็นที่เป็นปัญหา เพื่อดูความเป็นไปได้ในการเปลี่ยนแปลงระยะเวลา 1 ภาคเรียน โดยการบริหารจัดการ โครงสร้างและภารกิจการบริหารจัดการการศึกษา

และการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ในการนี้ผู้วิจัยทดสอบสมมติฐานการวิจัยว่า มีการเปลี่ยนแปลงอัตราส่วนของผู้เข้าร่วม โครงการที่มีความเห็นและความพอใจระดับ มากกับน้อย ด้วยคาดหวังว่าหากพบปัญหาการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จากการวิจัยเชิงสำรวจในตอนหนึ่ง และมีการทดลองจากแผนและดำเนินการปรับปรุง ในช่วงเวลาหนึ่งจะมีความเป็นไปได้หรือไม่ที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ภายใต้การบริหารจัดการ โครงสร้างและภารกิจการบริหารจัดการการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนดังกล่าว ซึ่งไม่อาจวัดและประเมินการปฏิบัติงานการจัดการศึกษาของโรงเรียนได้โดยตรง ผู้วิจัยจึงประเมินความเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงาน การจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนทดลองผ่านความคิดเห็น และความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องดังกล่าวแล้วข้างต้น

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผลการทดลองตามแผนงาน โครงการปรับปรุงดังกล่าว ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาทั้ง 2 ตัวแปร ดังกล่าวข้างต้น โดยใช้เครื่องมือชุดเดียวกัน เมื่อครั้งสำรวจสภาพการดำเนินงานในโรงเรียนนำร่อง 40 โรงเรียน คือ แบบสอบถาม สภาพการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และแบบสอบถามความพึงพอใจ ต่อการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานทั้งก่อนและหลังการทดลอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผลการทดลองปรับปรุงการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียน เป็นฐาน ได้กระทำกับข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาจัดเข้าตารางวิเคราะห์ให้สอดคล้อง กับวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัย โดยจัดทำเป็นตาราง 2 มิติ โดยมีมิติด้านแนวตั้ง เป็นประเด็นที่ศึกษาตามแบบสอบถาม ส่วนมิติด้านแนวนอน แสดงจำนวนและอัตราส่วน ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามแยกตามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติ และระดับความพึงพอใจ 2 กลุ่ม คือ ระดับมากและระดับน้อย รวมทั้งแสดงจำนวนผู้ตอบ ที่เปลี่ยนแปลงหลังการทดลองจากกลุ่มที่มีความคิดเห็นและความพึงพอใจทั้งระดับมาก ไประดับน้อยและระดับน้อยไประดับมาก ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ใช้การนับ จำนวนหรือความถี่และคำนวณค่าร้อยละ นอกจากนี้ ยังมีการแสดงผลการทดสอบ สมมติฐานว่าหลังการทดลองจำนวนผู้ตอบที่เปลี่ยนความคิดเห็นและความพึงพอใจ

จากระดับน้อยไปสู่ระดับมาก มีมากกว่าที่เปลี่ยนจากระดับมากไปสู่ระดับน้อย โดยใช้
การทดสอบของแมกนีมาร์ (The McNemar test for the significance of changes)
ซึ่งกำหนดระดับความน่าจะเป็นที่จะเกิดความผิดพลาดตามสมมติฐานดังกล่าวน้อยกว่า
.05 ($p < .05$) (วิสาข์ เกษประทุม, 2545, หน้า 55-57; Sidney, 1956, pp. 63-67)